

AFRIKANSK SVINPEST (ASF)

DECEMBER 2023

Svenska Jägareförbundet

VAD ÄR AFRIKANSK SVINPEST (ASF)?

- En allvarlig virussjukdom.
- Drabbar tamgrisar och vildsvin som dör inom 5-10 dagar
- Symptom: bl.a. hög feber, ostadig gång och blödningar.
- Ursprungligen från Afrika.
- Har förekommit i flera EU-länder sedan 2014
- Drabbar INTE människor eller andra djur.

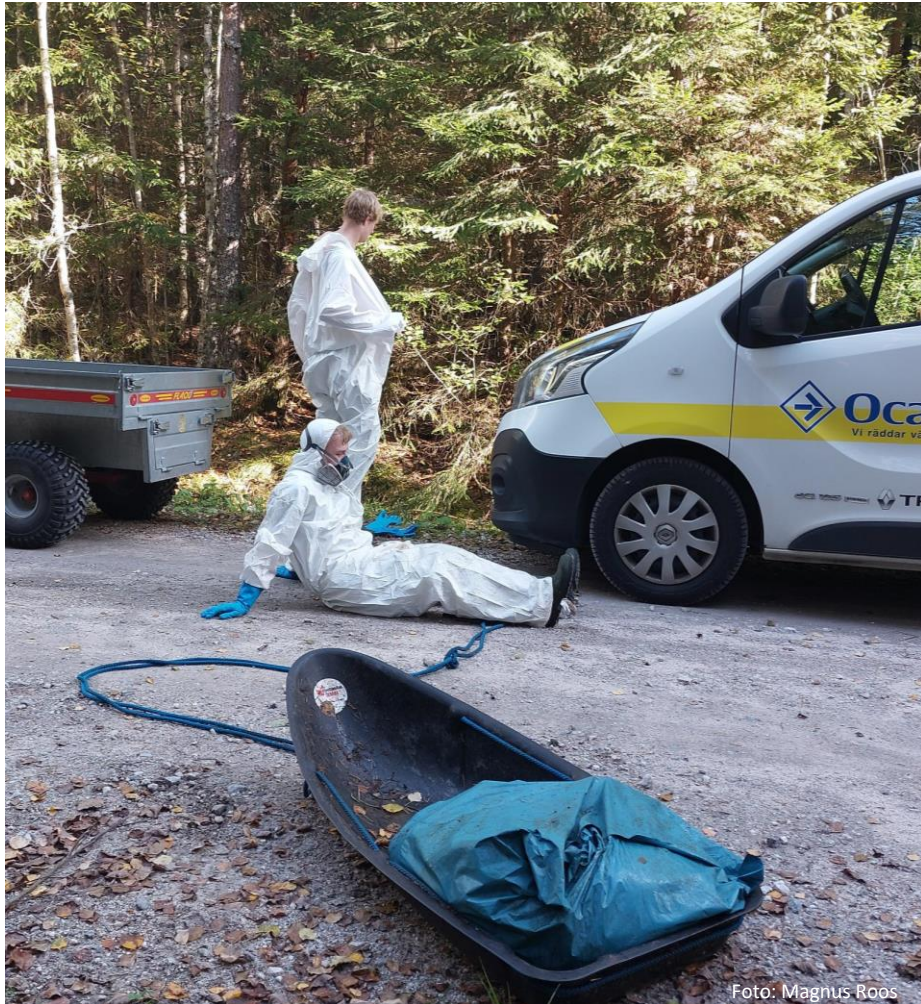
VARFÖR ÄR DET ALLVARLIGT?

- Afrikansk svinpest är väldigt smittsamt bland både vildsvin och tamgrisar.
- Dödligheten är hög och sjukdomen innebär stort lidande för djuren.
- Smittspridning innebär stora ekonomiska konsekvenser och skulle allvarligt påverka vår livsmedelsproduktion.

HUR SPRIDS ASF?

- Viruset är INTE luftburet, det sprids via smuts, blod och kontakt.
 - Via direktkontakt mellan grisar/vildsvin.
 - Genom indirekt överföring, t.ex.
 - Personer
 - Fordon
 - Redskap
- I matavfall via frysta, kylda, rökta eller saltade produkter där viruset kan överleva i flera år.
- I Sverige sprids viruset INTE med fästingar eller myggor.

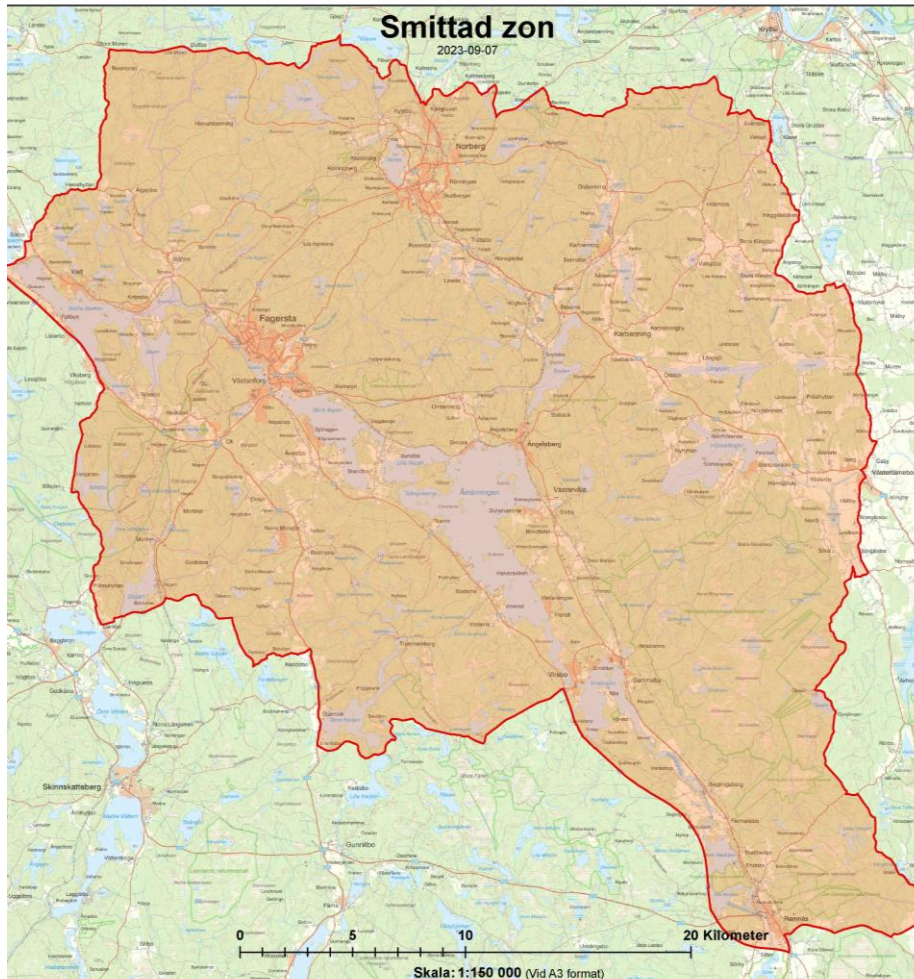
HUR UNDVIKER JAG ATT SPRIDA SMITTA?

- Har du varit på jaktresa, rengör dina kläder och utrustning:
 1. Mekaniskt med borste, tvål och vatten så all synlig smuts försvinner.
 2. Tvätta i 60°C/sanera i bastu 60°C i 30 min.
 3. Häng/förvara luftigt inomhus i rumstemperatur i 1 vecka.
 4. Vänta 48h efter hemkomst med att besöka en tamgrisbesättning.
- Släng **aldrig** matrester i naturen!

KAN ANDRA DJUR SPRIDA SMITTA?

- Andra djur kan sprida smitta om de t.ex. trampat i avföring eller fått blod från smittat vildsvin på sig.
- För jakthunden: Tvätta den och utrustningen med hundschampoo/ tvål och vatten. Det viktigaste är att få bort smutsen!
- Viruset överlever inte mag-/tarmkanalen och sprids inte via rovdjur som ätit infekterat kött

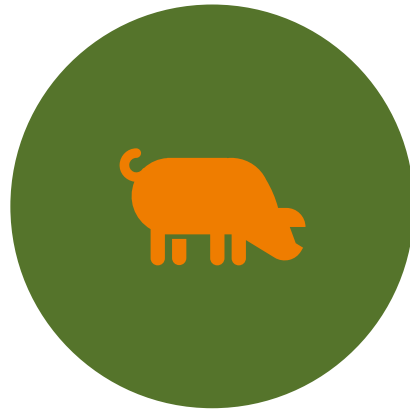

Karta: Jordbruksverket

UTBROTTET I FAGERSTA

- Den 6 september 2023 konstaterades Afrikansk svinpest för första gången i Sverige.
- En smittad zon på ca 100 000 ha infördes i Västmanland.
- De flesta aktiviteter i skog och mark förbjöds, t.ex.
 - Jakt
 - Skogs- och jordbruk
 - Svamp- och bärplockning
 - Att röra sig i skog och mark utanför allmän väg

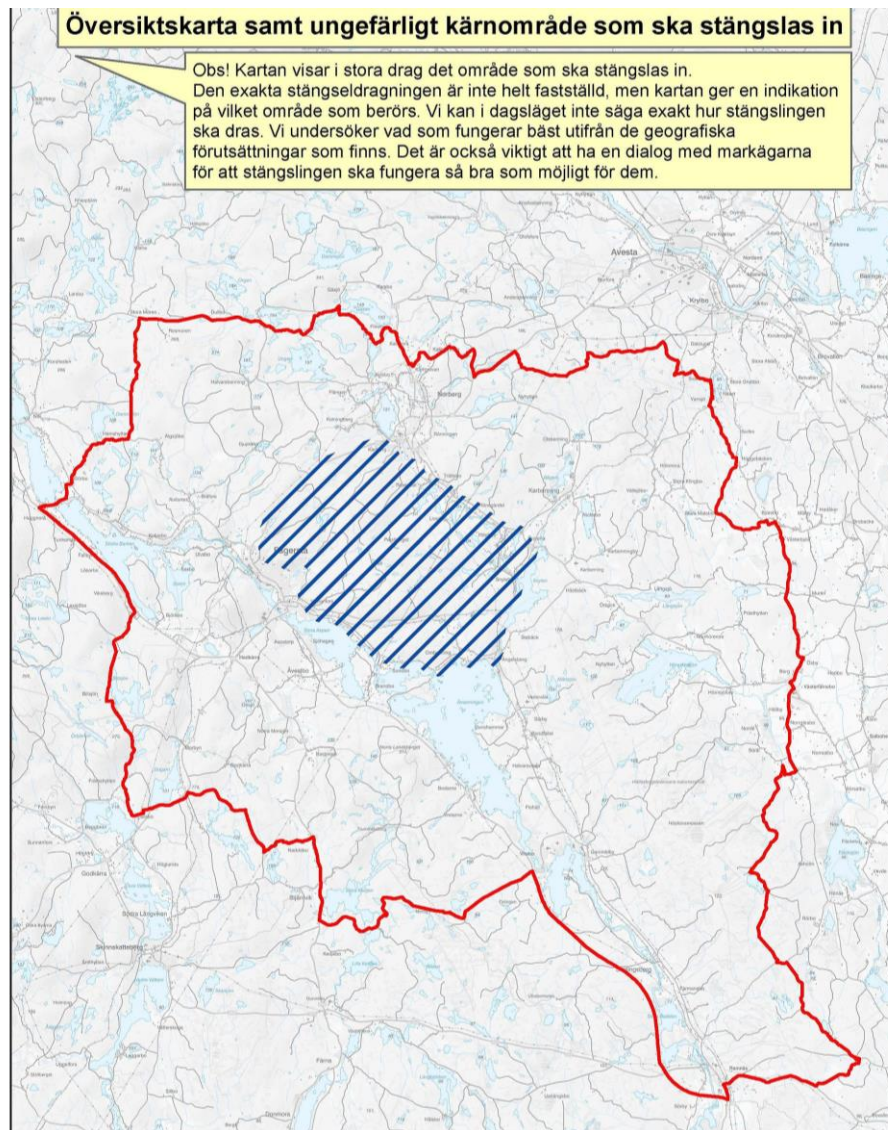
SYFTET MED RESTRIKTIONERNA

I första hand: undvika att vildsvinen störs och därmed rör sig ut ur zonen.

Men också: undvika att människor råkar sprida smitta via skor, redskap m.m.

Karta: Jordbruksverket

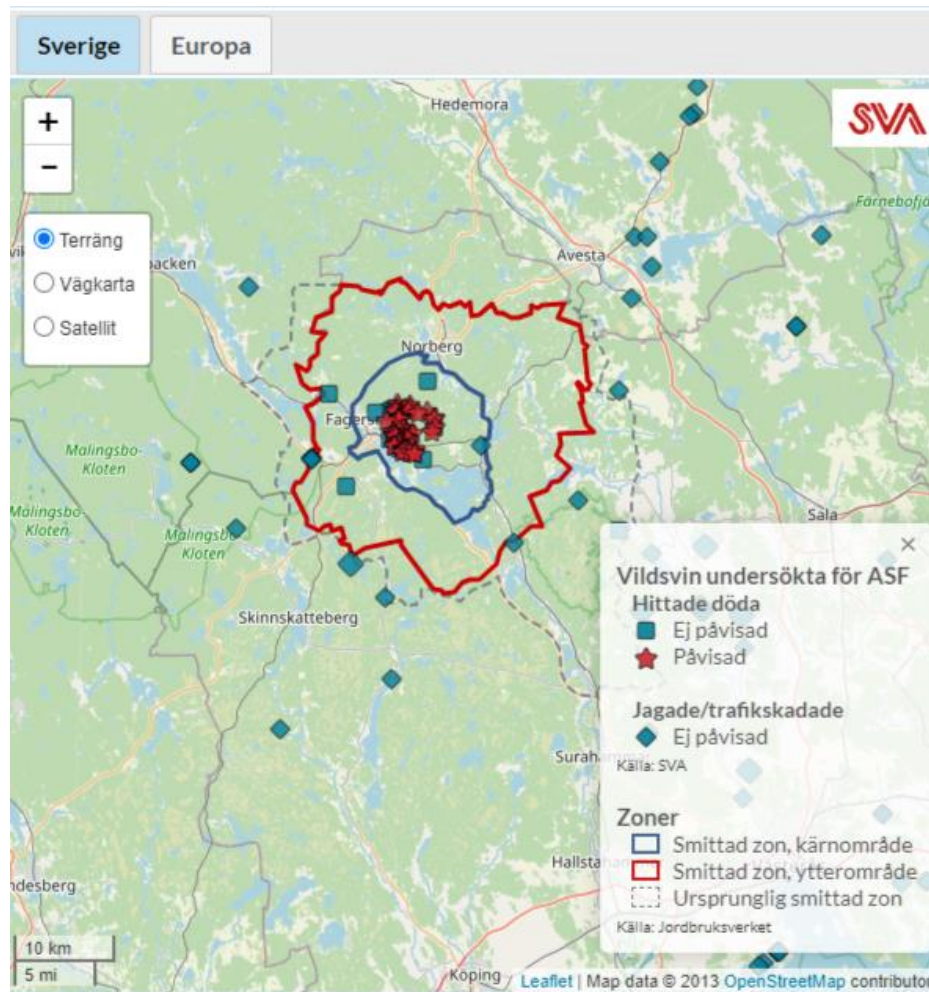
HANDLINGSPLANEN

- När restriktionerna införts började området sökas av.
- Över flera veckor lokaliserades ett mindre kärnområde där vildsvin med påvisad ASF hittades.
- Den 11 oktober påbörjades stängseln av kärnområdet för att hålla smittade vildsvin inne och friska ute.
- Inom kärnområdet kommer på sikt inga vildsvin finnas kvar.

SÅ HAR ARBETET GÅTT TILL

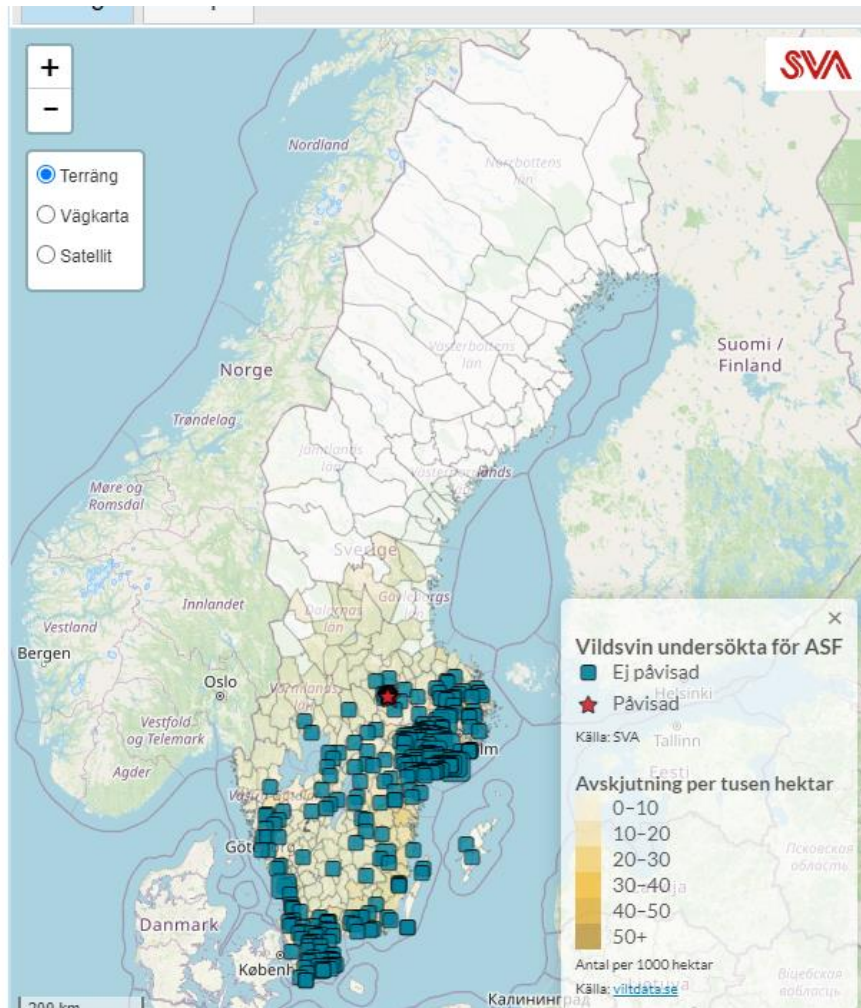
- Den smittade zonen har sökts av ett flertal gånger – eftersom alla djur inte dör samtidigt.
- Avsökt terräng har loggats i kartor.
- Jägarna har i par sökt av mycket svår terräng för att hitta kadaver eller rester av kadaver.
- Kadaver och rester har forslats ut för provtagning och destruktion.

Karta: SVA

VAD HAR HITTATS?

- Totalt 62 påvisade fall har hittats sedan utbrottet konstaterats.
- Alla är inom ett mindre område inuti kärnområdet i Fagersta.
- Området har en diameter på drygt 5 km.
- Sedan slutet av september har inga vildsvin avlidit i ASF.

Karta: SVA

ÖVRIGA LANDET

- Det finns inga påvisade fall av afrikansk svinpest någon annan stans i landet.
- SVA har utökat sin provtagning och uppmanat jägare och allmänhet att skicka in prover från självdöda vildsvin.

År	Totalt antal undersökta vildsvin	Påvisade	Ej påvisade
2021	62	0	62
2022	76	0	76
2023	236	62	174

Tabell: SVA

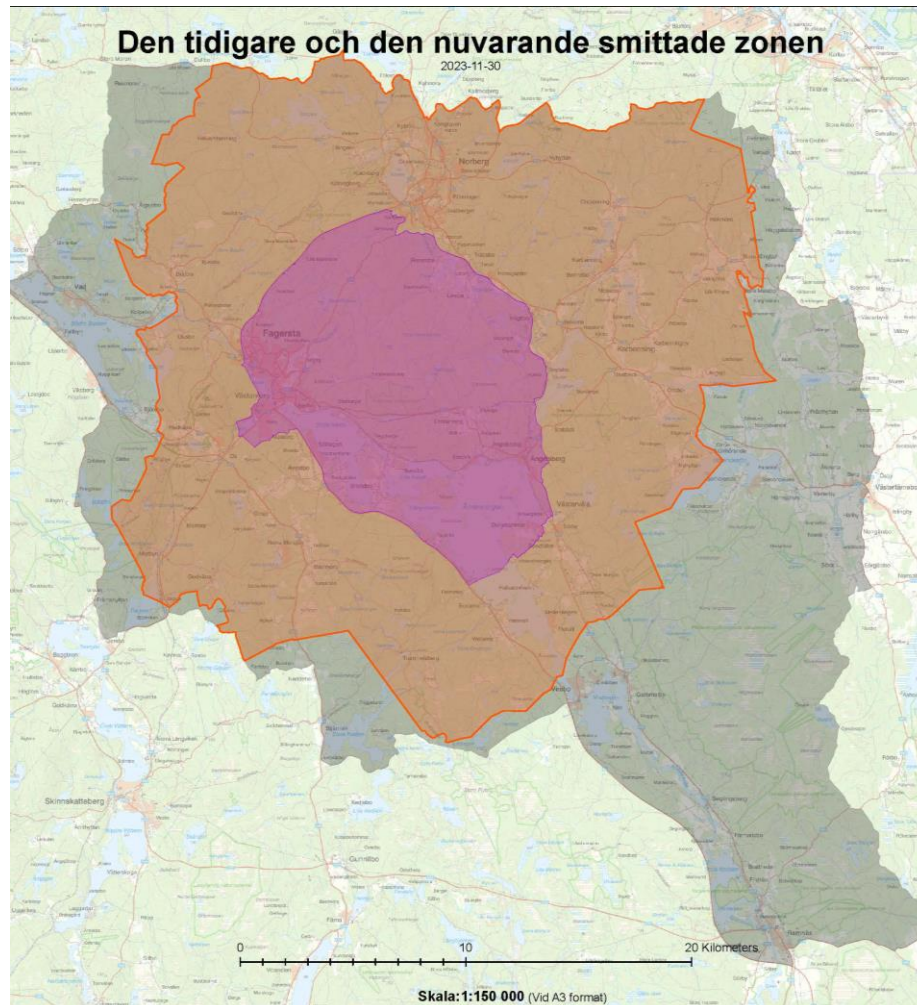
SMITTSKYDDSAVLIVNING MED JAKTLIKNANDE METODER

- Den 16 november påbörjades insatsen för att kraftigt minska antalet vildsvin i smittzonen.
- Metoden är ”smittskyddsavlivning med jaktliknande metoder”. Det rör sig varken om jakt eller avlivning utan faller under epizootilagen.
- Arbetet utförs av Svenska Jägareförbundet enligt avtal med Jordbruksverket.

RESTRIKTIONERNA LÄTTAS

- Den 30 november fattade Jordbruksverket beslut om att minska den smittade zonen.
- Beslutet reflekterar en uppdaterad smittsituation och är godkänt på EU-nivå.
- Myndigheterna riktar extra stort tack till jägarna och Svenska Jägareförbundet för den stora insats som gjorts och varit avgörande för att restriktionerna kunnat lättas på rekordtid.

NYA ZONER INFÖRS

- Det nya beslutet innebär:
 - Grå zon: inte längre några restriktioner. Jakt tillåten, men hundar får inte riskera att komma in i brun eller lila zon.
 - Brun zon "ytterområde": lättade restriktioner. Jakt inte tillåten.
 - Lila zon "kärnområde": fortfarande fulla restriktioner.
- Smittskyddsavlivning med jaktliknande metoder fortsätter i lila och brun zon.
- Kärnområdet ska på sikt inte innehålla några vildsvin.
- I ytterområdet ska stammen kraftigt minskas.

JÄGARNAS INSATS

- Jägarna har spelat en nyckelroll i insatserna sedan första början.
- Jägare rapporterade in det första påvisade fallet.
- Flera hundra lokala jägare har under hösten outtröttligt genomsökt markerna.
- Jägare från resten av landet har rest till Västmanland och stöttat upp i arbetet.

Foto: Lars Björk

PLANEN FRAMÅT

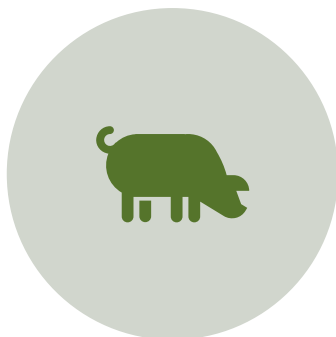
Arbetet går bra men är inte färdigt.

Myndigheterna har i nuläget inte gått ut med några tidsramar.

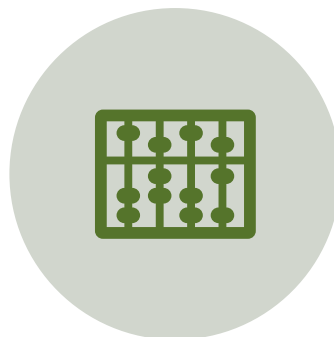
Minst en sommar behöver passera innan området kan förklaras smittfritt.

VAD KAN JAG GÖRA?

Fortsätt rapportera in döda och sjuka vildsvin
till SVA:
<https://rapporteravilt.Sva.Se/>

Fortsätt rapportera din avskjutning så att vi
kan upptäcka variationer i vildsvinsstammen.
Se till att jaktlagets uppgifter är uppdaterade
i Viltdata.

Fortsätt äta vildsvinskött!
Det är inte farligt.

VAR FINNS MER INFORMATION?

Jordbruksverket, ansvarig myndighet: Uppdaterar sin dedikerade sida när utvecklingar sker.

SVA, stödjande myndighet:
Här kan du följa inrapporterade fall av döda vildsvin och provresultat över hela landet.

Myndigheterna värderar jägarnas insatser högt. Det svenska utbrottet anses exceptionellt väl hanterat och jägarnas roll central i den snabba bekämpningen av utbrottet.

LÄNKAR

Jordbruksverket om ASF:

<https://jordbruksverket.se/djur/djurskydd-smittskydd-djurhalsa-och-folkhalsa/aktuellt-lage-for-smittsamma-djursjukdomar/afrikansk-svinpest>

SVA om övervakningen av ASF:

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/overvakning-av-afrikansk-svinpest-asf/overvakningen-av-afrikansk-svinpest-asf/>

Svenska Jägareförbundet om ASF ur jägarnas perspektiv:

<https://jagareforbundet.se/vilt/viltsjukdomar/afrikansk-svinpest/>

Källor:
Jordbruksverket
SVA

Svenska Jägareförbundet

Foto: Lennart Hansson/Mostphotos